Nr 1743

av herr Werner i Malmö m. fl.
om inordnande av arbetslöshetsförsäkringen i den allmänna försäkringen.

Framsynta personer startade en gång på frivillighetens väg privata sjukkassor till vilka intresserade kunde ansluta sig. I dag skördar vi de goda frukterna av dessa initiativ. Vi har i dag en obligatorisk sjukförsäkring som ett fördelningsskydd mot inkomstbortfall. Vid långvarig sjukdom eller bestående invaliditet kan dagersättningen, som upp till en viss nivå står i relation till tidigare inkomst, bli mer permanent och i stället utgå i form av sjukbidrag eller förtidspension, till vilken även kan läggas ATP.

När det gäller det ekonomiska skyddet vid arbetslöshet har vi i Sverige ännu inte hunnit lika långt som när det gäller skyddet vid sjukdom. De frivilliga arbetslöshetskassor som en del fackförbund startade på 1930-talet upphöjdes genom riksdagsbeslut till erkända arbetslöshetskassor med statsbidrag från den 1 januari 1935. I dag tillhör omkring två tredjedelar (ca 2,4 miljoner) av alla förvärvsarbetande någon av de 40-tal arbetslöshetskassor som finns i vårt land. Dagersättningen varierar mellan 40 och 130 kr. – ett beskattningsbart belopp som är pensionsgrundande. Resterande tredjedel av de förvärvsarbetande får vid arbetslöshet lita till det kontanta arbetsmarknadsstödet, som utgör 35 kr. per dag. Beloppet är beskattningsbart och ger netto ca 28 kr. om dagen. Om detta belopp inte är tillräckligt för försörjningen eller om man inte genom fem månaders arbete eller motsvarande kvalificerat sig för att få sådan ersättning, finns i sista hand socialvården att lita till.

De bestämmelser som nu gäller trädde i kraft den 1 januari 1974 efter beslut av 1973 års riksdag i anledning av prop. 1973:56. Propositionen baserades på förslag som lagts fram av utredningen om kontant stöd vid arbetslöshet. Emellertid beslutade 1974 års vårriksdag i anledning av motioner att begära ny utredning, syftande till en allmän arbetslöshetsförsäkring.

I utredningsdirektiven anförs bl. a.:

En central fråga för utredningen blir att finna organisationsformer för en allmän arbetslöshetsförsäkring som gör det möjligt att ta till vara de kunskaper och erfarenheter om förhållandena på arbetsmarknaden och inom olika yrkesområden som finns inom de fackliga organisationerna och inom de nuvarande arbetslöshetskassorna. I LO-TCO:s skrivelse ställs kravet att prövning av ersättningsrätten i arbetslöshetsförsäkringen och annan administration skall ske genom de erkända arbetslöshetskassorna. Utskottsbetänkandet lämnar denna fråga öppen men framhåller att utredningen oavsett

vilken lösning man väljer bör pröva på vilket sätt de fackliga organisationerna skall ges möjlighet att utöva inflytande över beslut i enskilda försäkringsfall.

Vid de allmänna försäkringskassorna finns alla erforderliga personuppgifter. En gemensam sjuk- och arbetslöshetsförsäkring, förankrad just hos försäkringskassorna, kan bidra till att hålla administrationskostnaderna på lägsta möjliga nivå. Enligt vår mening bör därför utredningen syfta till ett förslag om inordnande av arbetslöshetsförsäkringen i den allmänna försäkringen så att administrationen kan ske genom försäkringskassornas försorg.

Vidare bör den som vill ha ett extra skydd, utöver det som en gemensam sjuk- och arbetslöshetsförsäkring kan ge åt det stora flertalet, ges möjlighet att ordna det. Det bör finnas möjligheter för de nuvarande arbetslöshetskassorna att, vid sidan av ett framtida obligatorium, leva kvar som branschbestämda intresse- och hjälpkassor för de medlemmar som vill bättra på sitt grundskydd.

Rent allmänt kan anföras att det bästa skyddet mot arbetslöshet är ett starkt näringsliv, som direkt eller via offentlig arbetsförmedling kan erbjuda människorna för dem lämpliga arbetsuppgifter, som ger rimlig försörjning. Den andra försvarslinjen är en obligatorisk sjuk- och arbetslöshetsförsäkring, som ger ett grundskydd för alla som drabbas av inkomstbortfall, mer kännbart ju längre arbetslösheten varar.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen hos regeringen begär att 1974 års utredning om en allmän arbetslöshetsförsäkring genom entydiga tilläggsdirektiv erhåller uppdraget att utreda och föreslå ett inordnande av arbetslöshetsförsäkringen i den allmänna försäkringen i enlighet med vad i motionen förordas.

Stockholm den 25 januari 1975

MÅRTEN WERNER (m)
i Malmö

GUNNAR OSKARSON (m) WIGGO KOMSTEDT (m)

ALLAN ÅKERLIND (m)